

ANWBEXTRA

Texel

Zeehonden in een groot duinpark – **6**

Zeehonden in een groot duinpark – **6**
Ecomare
(blz. 67)

Houtproductie en megawindsingel – **7**
bosgebied De Dennen
(blz. 72)

Gek op plantjes en diertjes – **11**
Jac. P. Thijsse op Texel
(blz. 92)

1 Den Burg
Texels 'hoofdstad' –
het centrum van Den Burg
(blz. 34)

2 Schapenboeten en tuinvallen –
mijmeren in het Oude Land
(blz. 42)

8 Den Hoorn
Klein en fijn dorp in het zuiden –
Prins Hendrik
Polder
Hoornter Nieuwland
(blz. 80)

Natuur in wording – **9**
wandelen langs De Hors en het strand
(blz. 84)

5 Tochdje met een garnalenkotter –
op de Waddenzee
(blz. 59)
Oudeschild

Oostereynd
Izere Kaap
(blz. 54)

Izere Kaap
Nieuweschild

De Waal

Eilandhopper

Waddenzee

Texelstroom

Marsdiep
Mokbaai
De Horsmeertjes
De Hors

Noorderhaaks

Welkom

Welkom	6
Ter oriëntatie	8
Kennismaking, Texel in cijfers	10
Geschiedenis, heden, toekomst	14
Overnachten	16
Eten en drinken	18
Praktische informatie	20

Onderweg op Texel

Den Burg en Oost-Texel	32
Den Burg 32	
De Waal 46	
Oosterend 52	
Oost 53	
Oudeschild 56	
De Koog en Zuidwest-Texel	65
De Koog 65	
Ecomare 67	
Den Hoorn 79	
't Horntje 90	
De Cocksdoorp en Noord-Texel	95
De Cocksdoorp 96	
De Slufter 102	
Polder Eierland 106	

De 15 hoogtepunten

1 Texels 'hoofdstad' – het centrum van Den Burg	34
Wandeling door de charmante oude kern van het grootste dorp.	
2 Schapenboeten en tuinwallen – mijmeren in het Oude Land	42
Een wandeling door het beschermde landschap van de Hoge Berg.	
3 Vogelrijke oude polder – Waal en Burg	47
Vijf kilometer struinen door landbouwgrond en natuurreservaat.	
4 Paretje onder de Texelse dorpen – Oosterend	54
Sfeervol dorpje rond een mooi kerkplein.	

5	Kottervaartocht – op de Waddenzee	59
	Krabbetjes en garnalen vangen en zonnende zeehonden bekijken.	
6	Zeehonden in een groot duinpark – Ecomare	67
	Informatiecentrum over Noordzee en Waddenzee is leuk museum.	
7	Houtproductie en megawindsingel – bosgebied De Dennen	72
	De windluwe kern van Nationaal Park Duinen van Texel.	
8	Klein en fijn dorp in het zuiden – Den Hoorn	80
	Kuieren door het oude loodsmansdorp.	
9	Natuur in wording – wandelen langs De Hors en het strand	84
	Rust en vogels op de dynamische zuidpunt van Texel.	
10	Op zoek naar smakelijke streekproducten – lekker Texels	88
	Lamsvlees, asperges, speciaalbier, wijn, schapenkaas, shiitakes ...	
11	Gek op plantjes en diertjes – Jac. P. Thijsse op Texel	92
	Het Verkade-album van de schoolmeester maakte Texel bekend.	
12	Laatste toevluchtsoord van de Georgiërs – rond de vuurtoren	97
	Texels rode icoon heeft heel wat meegemaakt.	
13	De dijk die maar niet dicht wilde – de Slufter	102
	Getijdengebied met een bijna magische aantrekkingskracht.	
14	Het nieuwe land van Texel – Polder Eijerland	106
	Toch wat leuke plekken in het strakke polderland.	
15	Verbeelding tussen twee zeeën – eilandkunstenaars	111
	Een afwisselende tocht langs expositieruimten en ateliers.	

Texel in beeld	114
Register	118
Fotoverantwoording	121
Notities	122
Colofon	126
Paklijst	127
Extra-routes	128

-       Deze symbolen in de tekst verwijzen naar een kaart(je)
- 1** Dit symbool in de tekst verwijst naar één van de 15 hoogtepunten
- Dit symbool in de tekst markeert een Waar voor je geld!-tip

Welkom

De eerste keer op Texel ga je er misschien aan voorbij. In plaatsen als Den Burg, De Koog en Oudeschild kom je bijna als vanzelf. Voor Den Hoorn moet je speciaal aandacht hebben. Dan word je beloond met rust, harmonie en karakter. Zo raakten we meer en meer gesteld op het dorp met de sierlijke Hoofdstraat, de eeuwenoude loods- en schippershuisjes, de landelijke Hoge Achterom, de comfortabele etablissementen, de weldadige duinomgeving en het aandoenlijke kerkje dat van veraf zichtbaar is.

Ter oriëntatie

Dichtbij en toch heel anders

'Nooit ben ik gelukkiger dan tijdens de heenreis op de boot,' zei bioloog Jac. P. Thijsse – hij maakte Texel met zijn Verkade-album geliefd – al aan het einde van de 19e eeuw over de overtocht naar Texel. Voor veel mensen geldt nu nog precies hetzelfde: zodra ze aanmonstere op de veerboot, maakt een waar vakantiegevoel zich van hen meester. Zelfs het wachten op de boot in Den Helder is niet erg door het heerlijke vooruitzicht van zee, strand, ontspanning en natuur.

Thijsse werd op het eiland geplaatst als onderwijzer; we schrijven 1890. Hij werkte hier slechts tweeënhalf jaar, maar later keerde hij nog vele malen terug. Hij was daarmee een van de talloze liefhebbers die steeds weer naar hun geliefde eiland teruggaan, op zoek naar de rust en de natuur die Texel biedt. Dus als u voor het eerst gaat: kijk maar uit! Veruit de meeste bezoekers komen na hun eerste keer met regelmaat terug.

De Hoge Berg als kern

Het zuiden van Texel, globaal van Den Hoorn tot Oosterend, is de oude kern van het eiland. Hier is de ondergrond hard; geologen spreken van een 'keileemopduiking' uit de Saale-ijstijd, elders in Nederland ook wel 'stuwwal' genoemd. Symbool en middelpunt van dit 'Oude Land' is de Hoge Berg. 'Hoog' is hier vooral bedoeld om het verschil met de omgeving aan te duiden; het hoogste punt ligt op niet meer dan 15 m. Het Oude Land is lieflijk: glooiende weilanden, gescheiden door tuinwallen, met

Fietsen door de weilanden, de duinen en het bos – een fijne manier om Texel te verkennen

schapen en koeien en de typische schapenboeten (rietgedekte schuurtjes). Een prettig, overzichtelijk gebied om dagen in rond te zwerven.

Texels goud: de duinen

In de laatste vijf, zes eeuwen kreeg de Noordzeekust van Texel zijn vorm. Vanaf Den Hoorn in het zuiden tot De Cocksdorp in het noorden ligt een praktisch aaneengesloten duingebied. Zogenaamde strandslagen (wegen) leiden naar de belangrijkste stranden, alle voorzien van uitnodigende strandpaviljoens met royale openingstijden. De **Koog** (► C 6) is de enige echte badplaats van Texel. U vindt er veel hotels, huisjes en campings en er heerst in vakantieperiodes een gezellige drukte. Rustzoekers kunnen met gemak een fijne plek vinden tussen de strandslagen.

Ten noorden van De Koog is het niet gelukt om de duinenrij dicht te houden. Het gevolg is een zeer bijzonder getijdengebied: de **Slufter** (► D/E 3/4). Voor veel Texelbezoekers is een wandeling door de Slufter een van de beste ervaringen op het eiland.

Het nieuwe Texel

Kleine polders werden al in de middeleeuwen aangelegd, ook rond het Oude Land. Het uitgestrekte rechtlijnige landschap in het noordoosten van Texel is een grootschalige landaanwinning uit de 19e eeuw: Polder Eijerland. Grote lijnen en weinig intimiteit. Hoofdplaats van het noorden is **De Cocksdoorp** (► F-G 3). Het toeristisch ingestelde dorp biedt aardig wat recreatiemogelijkheden en is een prima uitvalsbasis voor de Waddenzee met zijn vele vogelgebieden en het prachtige duingebied rond de vuurtoren. Die markante toren, een icoon van het eiland, had een belangrijke rol in het bloedige startje van de Tweede Wereldoorlog.

Rustige, aangename dorpen

Naast de al genoemde plaatsen De Koog en De Cocksdoorp telt Texel nog vijf leuke en interessante dorpen. 'Hoofdstad' **Den Burg** (► D 8) is het grootste dorp en het onbetwiste centrum. Den Burg biedt veel winkels en volop horeca. Het knusse oude centrum verdient een wandelingetje. Vlakbij ligt het kleinste dorp, **De Waal** (► E 7) met de lieflijke hoofdstraat Hogereind en een leuk heemkundig museum. Op de noordpunt van het Oude Land ligt het vissersdorp **Oosterend** (► G 6) met een relatief bewogen geschiedenis. Het oude centrumpje met de sfeervolle Maartenskerk mag u zeker niet overslaan. De enige havenplaats is **Oudeschild** (► F 9). Hier ligt de (garnalen)kottervloot en hiervandaan maakt u tochtjes op de Waddenzee. Een aanrader: museum Kaap Skil. Ietwat afgezonderd, in het mooie zuiden van Texel, is 'loodsendorp' **Den Hoorn** (► C 9), rijk geworden door de grote koopvaardij vanaf de Gouden Eeuw, een heerlijk plekje voor fijnproevers.

Kennismaking, Texel in cijfers

'Nederland in het klein'

Zo noemen geologen Texel ook wel. Op deze kleine oppervlakte is een enorme dynamiek aan landschapsvorming te zien. De soms harde wind laat duinen in zee verdwijnen en doet nieuw duin opstuiven. Er zijn afzettingen uit de laatste ijstijden, er zijn stuwwallen, de Hoge Berg kunnen we gerust een 'heuvel' noemen, er zijn polders, dijken en dijkdoorbraken. Zelfs bollenvelden ontbreken niet op Texel.

Maar bij de geologie houdt de gelijkernis ook al weer op. Texel kent geen steden, alleen zeven dorpen, en heeft één doorgaande weg; die is alleen een beetje druk nadat de veerboot in 't Horntje heeft aangelegd.

Relatief veel zon

Op Texel heerst ondanks de noordelijke ligging een opvallend mild klimaat; duidelijk milder dan in de rest van Nederland. In de winter wordt het niet al te koud, in de zomer niet erg heet. De wind waait hier wel wat vaker dan in het binnenland, dat hoort ook bij de ligging aan zee. Wat de zon betreft scoort het eiland hoog. Volgens cijfers van het KNMI is (Zuid-)Texel met een gemiddelde van 1690 zonne-uren per jaar de koploper in Nederland. Voorbij de lijn Utrecht-Zwolle komt dat aantal gemiddeld niet boven de 1500.

Waddeneiland

Texel is het meest westelijke van alle Waddeneiland. In Nederland, Duitsland en Denemarken liggen er totaal ongeveer 45 waarvan er 20 onbewoond zijn (het aantal is een definitiekwestie: waar ligt de grens tussen eiland en zandplaat?). Texel is ook het groot-

ste Waddeneiland. Sinds 1986 valt het hele gebied onder natuurbescherming. In 2009 kreeg het een plaats op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Het is het grootste ononderbroken kustgetijdegebied ter wereld en kent een uniek ecosysteem.

De natuur is het kapitaal

Over wat wij nu de Waddenzee noemen schreef de Romeinse geschiedschrijver Plinius de Oudere al in de 1e eeuw n.Chr.: 'Hier overspoelt de zee twee keer per etmaal een onmetelijk groot stuk land, waar een eeuwige strijd tussen de elementen gaande is, zodat niemand ooit weet of het gebied nou bij het land of bij de zee hoort.'

Aan Texels Waddenzee kust bepalen eb en vloed de dagelijkse gebeurtenissen. Bij laag water ontstaat er op het droogvallende wad een landschap vol geulen en kuilen, terwijl de vloed voor een toevoer van voedingsstoffen zorgt die aan de basis staat van een unieke voedselketen. Planten en weekdieren nemen de voedingsstoffen op en dienen op hun beurt weer als voedsel voor de garnalen, vissen en vogels.

Het was deze natuur, maar zeker ook die van de duinen die de jonge Jac. P. Thijssse, een invloedrijke bioloog, voor Texel innam. Hij raakte onder de indruk van de vele vogels en planten, en inderdaad is de flora van Nederland nergens rijker dan op het Waddeneiland Texel. Op zo'n kleine oppervlakte zijn er verhoudingsgewijs veel biotopen: zee en strand, droge duinen en heide, bos, laaggelegen vochtige en wat hogere droge polders, kwelders, zoutmoerassen en wadden. En al die natuur bij elkaar vormt het kapitaal van Texel.

Een van de voordelen van Texel: niets is ver weg

Een kwetsbaar evenwicht

Om die natuur te beschermen leken de eilandbestuurders zich sinds de jaren 90 ook te richten op kwaliteit, naast kwantiteit. Dat was nodig omdat het toerisme de natuur af en toe onder de voet dreigde te lopen. De toenemende welvaart en het algemene recht op vakantie sinds de jaren 60 hebben het aantal bezoekers ver omhoog gestuwd. Met de veranderende wensen van de toeristen werd doorgaans wel rekening gehouden. Eind vorige eeuw groeide het besef van de waarde van natuur en daarmee ook de waarde van ruimte en rust. De afgelopen jaren is dat bewustzijn groter geworden, vooral buiten de kringen van de aanvankelijke natuur- en milieubeschermers.

Ook de bezoekers worden milieubewuster. Ze komen niet meer uitsluitend om op het kilometerslange strand te liggen, ze komen ook steeds meer om de eerste grutto van het jaar te bekijken, de vlucht van de lepelaar te bewonderen, van de kleurenpracht van lamsoor en blauwe zeedistel te genieten, de hoge schreeuw van de scholekster te horen of

om gewoon met de fiets lekker duin-op, duin-af te golven.

Hier en daar wat moderniseren

Beheerders als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer lijken zich bewust van de mogelijkheid om de natuur te beschermen en toch, waar mogelijk, recreatie en economie daarmee te verenigen. Ook na honderd jaar is het gedachtegoed Van Jac. P. Thijsse nog springlevend. In de bebouwde omgeving ligt dat wat anders. Op het hele eiland kom je nog gelegenheden tegen die de wat schrale sfeer van de jaren 60 of 70 ademen en waar de inkomsten nauwelijks lijken omgezet in investeringen. De zilte wind die bijna onophoudelijk over het eiland waait, is natuurlijk wel een belager van strak schilderwerk en stralend vensterglas, maar regelmatig passeer je panden die schreeuwen om onderhoud of modernisering. Gelukkig lijkt een kentering in het denken ingezet. De laatste jaren gaan er, bijvoorbeeld bij de provincie Noord-Holland, stemmen op om bepaalde plekken op het eiland wat meer allure te geven. Zo wordt

Kennismaking, Texel in cijfers

Op Texel zijn er ongeveer evenveel schapen als er mensen wonen, rond de 14.000. Die zijn alle van het ras Texelaar; dat is trouwens in heel Nederland het meest voorkomende ras. De romp is bedekt met een witte vacht. Kop en poten zijn 'onbewold'. Eens per jaar, veelal in juni, worden de schapen geschoren. Een volwassen ram weegt ongeveer 90 kilo, een ooi 75. Een ooi werpt één keer per jaar lammeren, meestal twee stuks. De meeste lammetjes worden geboren in het vroege voorjaar, maar soms werpt een ooi al voor de jaarwisseling. Sommige schapenboeren bedrijven topsport. Die zetten duizend lammetjes in een paar maanden op aarde, slapen in de stal en zijn na het lammerseizoen helemaal gesloopt.

in de komende jaren gewerkt aan een facelift van De Koog; de Dorpsstraat van de badplaats ziet nogal bont van de reclameborden, serres en terrasuitbouwsels. Het plan om daarin wat orde en rust aan te brengen zal de sfeer ongetwijfeld bevorderen.

Wat maakt Texel bijzonder?

Over de natuur en de stranden hebben we het al gehad. Andere redenen waarom mensen Texel gaan zijn bijvoorbeeld de nachtelijke duisternis en het eilandgevoel dat je er krijgt (ondanks de gemakkelijke bereikbaarheid).

Een van de iconen van Texel is natuurlijk het schaap (zie ook kader hierboven), in de taal van de menukaart beter gezegd: het lam. In het voorjaar worden er gemiddeld 17.000 lammeren geboren; dan zijn er tijdelijk rond de 30.000 schapen op het eiland. Omdat lamsvlees een zeer gewild gerecht is op Texel en ook elders in Nederland, haalt een groot deel van de lammeren het najaar niet.

Prijzen

Texel kan niet goedkoop worden genoemd. Hotels, restaurants en campings zijn gemiddeld wat duurder dan elders in Nederland; niet veel duurder maar wel merkbaar. De 'zelfkokers' – in vakantiehuisen, appartementen en op campings – kunnen dat aardig in de hand houden door (een deel van) hun boodschappen te doen bij budgetsupermarkten. Het tot 2017 zeer gastvriendelijke parkeerbeleid is fors aangescherpt. Per 1-1-2017 is overal betaald parkeren ingevoerd. Nu moet dus ook voor het parkeren bij de stranden worden betaald.

Wie gaan er naar Texel?

De VVV van Texel is een geoliede machine. Zij zorgt samen met de gemeente en TESO (de veerbootmaatschappij) voor het grootste deel van de bezoekers, onder meer via het boekingssysteem voor accommodatie. Hoe dan ook, deze VVV kent haar pappenheimers. Over 'de Texelse gast' weet zij het een en ander te melden. Die is gemiddeld 42 jaar en veelal deel van een gezin, hoger opgeleid, vooral uit Noord- en Zuid-Holland en verdient modaal of meer. Buiten het hoogseizoen liggen inkomen en opleiding van de gasten wat hoger dan in de zomermaanden.

Het hart verpand

Jan Wolkers kwam in 1968 voor het eerst op Texel om zijn zoon naar een kamp te brengen. Het jaar erop ging hij een paar weken en dat deed hij vervolgens elk jaar, totdat hij in 1980 op het eiland ging wonen. Goed, zo zal het niet iedereen vergaan, maar het is opvallend hoeveel mensen voor de zoveelste keer naar Texel komen. Het eiland lijkt vrienden voor het leven te maken. De cijfers: ongeveer tachtig procent van de bezoekers is vaker op Texel geweest. Dertig procent heeft zelfs tien keer of meer in Den Helder de boot genomen.

Lonely Planet-effect?

De fameuze reisgidsenuitgever Lonely Planet publiceert jaarlijks allerlei lijstjes. Een daarvan is 'Best in Europe – The European destinations you need to see'. Op dat lijstje verscheen in mei 2016 Texel op de negende plaats. Niets ten nadele van de Deense stad Arhus en de hoofdstad van Wit-Rusland, Lviv, natuurlijk – die respectievelijk een tweede en een vijfde plaats innemen – maar die zouden dus meer 'need to see in 2016' zijn. Tja, dat lijkt appels met peren vergelijken. Feit is dat Lonely Planet wereldwijd ken-

baar maakt dat Texel een interessante bestemming is. De duinen worden geroemd, de 'witte' stranden, de natuurreervaten en het Dennenbos. 'Get there before the rest of Europe catches on', spoort LP de internationale trendzoekers aan. De aanvankelijke ongerustheid op het eiland over te veel bezoekers bleek gelukkig ongegrond. In 2016 waren de bezoekerscijfers niet heel anders dan de jaren ervoor. Gewend aan Nederlanders, Duitsers en Vlamingen merkten de Texelaars op dat er af en toe wel eens een Aziat van de boot af kwam.

Texel in cijfers

Ligging: Texel is het meest westelijk gelegen Waddeneiland. De zuidpunt ligt 2,5 km van het vasteland bij Den Helder. De veerboot, ook voor auto's, doet er ongeveer 20 minuten over. Texel is het grootste van alle Waddeneilanden, de Duitse en Deense meegerekend.

Oppervlakte en inwoners: circa 170 km², inclusief zandplaat Noorderhaaks, voorheen Razende Bol, ten westen van het Marsdiep. Van de vuurtoren op de noordpunt naar Onrust in het zuiden (een voormalige zandplaat die eind 19e eeuw aan Texel vastgroeide) meet Texel bijna 24 km. De breedte varieert van bijna 7 tot ruim 9 km. Er wonen 13.600 mensen (2016) en ongeveer 14.000 schapen. Grootste dorp is Den Burg met 7000 inwoners. De Waal is met 400 inwoners het kleinst. De overige dorpen hebben elk 1000 tot 1400 inwoners.

Bestuur: Texel behoort als enige Waddeneiland tot de provincie Noord-Holland. Alle dorpen (7) en gehuchten vallen onder de gemeente Texel. Het gemeentehuis staat in Den Burg. In de gemeenteraad zijn sinds 2014 VVD en PvdA de grootste partijen, gevolgd door twee lokale partijen.

Bevolking: relatief veel autochtoon, slechts 5,6 procent werd in het buitenland geboren: Duitsers, Polen, Indonesiërs en nog kleinere groepen. In Nederland is er nog sprake van een lichte bevolkingsgroei, Texel is stabiel. Het CBS verwacht dan ook dat Texel sneller zal vergrijzen dan Nederland als geheel.

Economie: het toerisme is met afstand de grootste inkomstenbron: bijna 20 procent werkt in de horeca (landelijk is dat nog geen 5 procent). Na de groot- en detailhandel (16 procent) is landbouw-veeteelt met 9,4 procent de derde sector (landelijk maar 2,6 procent). 4,2 procent is werkloos, het Nederlands gemiddelde is 6 procent (begin 2017). Ten tijde van de VOC was de scheepvaart extreem belangrijk voor Texel; nu bergt de haven van Oudeschild nog enkele tientallen kotters voor de visserij en het toerisme.

Toerisme: de laatste jaren komen er circa 900.000 toeristen per jaar naar Texel. Het aantal overnachtingen per jaar ligt tussen de drie en vier miljoen. 62 procent van de gasten komt uit Nederland, 34 procent uit Duitsland (vooral uit Nordrhein-Westfalen) en 3 procent uit België.

Geschiedenis, heden, toekomst

IJstijden

Tijdens de laatste twee ijstijden, in het pleistoceen en in het holoceen, schuiven gletsjers enorme pakken leem, kiezels en klei ineen. Het oudste deel van Texel, de Hoge Berg, wordt zo gevormd. De temperaturen gaan daarna omhoog, het ijs smelt en de zeespiegel stijgt. De Noordzee schuift massa's zand voor zich uit en vormt omvangrijke zandbanken. Aanvankelijk liggen die zandwallen vlak voor de kust. Het zand raakt begroeid, waardoor de wallen steeds steviger worden; vanaf 1000 v.Chr. ontstaat hieruit een gesloten rij duinen, met erachter een moerasgebied.

Eiland sinds 1170

Stormen op zee slaan grote gaten in de duinenrij. Het brede moerasgebied achter de duinenrij wordt weggespoeld en daar ontstaat de Waddenzee. De eerste permanente bewoners, uit het zuiden afkomstige boeren, vestigen zich in de bronstijd op de hoger gelegen keileemruggen. Rond 800 n.Chr. is de zee erg woest; tussen de boerderijen en dorpen worden verhoogde verbindingswegen aangelegd. Texel is dan nog steeds deel van het vasteland. Pas als de Allerheiligenvloed in 1170 de veenstroom Marse-deop uitdiept en verbreedt tot het zee-gat Marsdiep, wordt Texel een eiland.

Landaanwinning

Omstreeks 1200 wordt voorzichtig een begin gemaakt met bedijking: kleine stukjes laaggelegen land die grenzen aan de oude eilandkern, worden beschermd tegen de zee. De eerste dijken komen op de plaats waar nu de Rozen-dijk ligt. Bewoners leven van de visserij. In de 14e eeuw worden droogvallende

wadplaten achter de duinen ingepolderd, de zogenoemde 'cooghen', waarvan de naam nog voortleeft. De hele plaatselijke bevolking werkt mee, aangevuld met monniken uit Friesland. De polder Waal en Burg, die het oude land met de kogen verbindt, vormt midden 15e eeuw een voorlopig hoogtepunt.

Visserij en scheepvaart

Vanaf de 13e eeuw behoort Texel aan de graven van Holland. In 1415 wordt een soort stadsrecht verleend waardoor Texel een bestuurlijke zelfstandigheid verkrijgt. Naast de visserij spelen landbouw en veeteelt een beperkte rol. In de 15e eeuw gaat de scheepvaart een belangrijkere rol spelen. Texel ligt ideaal aan de scheepvaartroutes en is zeer geschikt voor stops tussen Engeland, Vlaanderen en Holland en de hanzesteden Hamburg, Bremen en Lübeck. Het noordelijker gelegen duineilandje Eierland wordt in 1630 door een stuifdijk met Texel verbonden.

De Gouden Eeuw

Al voor 1600 gaan schepen die uit havensteden aan de Zuiderzee vertrekken op de rede van Texel voor anker, in afwachting van het juiste weer om uit te varen naar de Oostzee, Frankrijk, Spanje en later ook Oost-Indië. Vele kapiteins van de grote handels- en oorlogsvloot zijn afkomstig van de Waddeneilanden. Met de grote maritieme drukte in de 17e en de eerste helft van de 18e eeuw neemt de welvaart toe. Er wordt goed geld verdiend met laden, lossen, opslag, bevoorrading, zeilmakerij en onderhoud. Texels water uit de Weezenputten is lang houdbaar en wordt in grote hoeveelheden ingenomen. Hol-

land groeit in die tijd uit tot een grote handelsnatie. Handelsverenigingen als de Verenigde Oostindische Compagnie worden schatrijk door de opbrengst van de koloniën in Oost- en West-Indië. Van die enorme rijkdom pikt ook Texel een graantje mee.

Neergang

Eind 18e eeuw legt Holland het als zee-macht af tegen de Engelsen. De stoomboot doet zijn intrede waardoor veel zeelui uit de zeilscheepvaart werkloos worden. De aanleg van het Noord-Hollands Kanaal, in 1824, maakt de haven van Amsterdam bereikbaar zonder gebruikmaking van het Marsdiep. In de 19e eeuw hebben de eilanders het dan ook heel zwaar. Om aan extra grond voor akkerbouw te komen wordt vanaf 1835 de Polder Eierland aangelegd met de nederzetting De Cocksdorp.

'Russenoorlog'

Aan het begin van de 20e eeuw staat Texel er economisch gezien slecht voor. Vrijwel al het geld gaat op aan de be-

scherming van de kust. De beide wereldoorlogen schaden het opkomende toerisme. De Tweede Wereldoorlog verliep uitermate rustig op Texel totdat in het voorjaar van 1945 een opstand uitbrak in een Duits bataljon met Georgiërs. Deze 'Russenoorlog' was kort maar hels en kostte bijna vijftienhonderd levens.

Toerisme en natuur

In de jaren 50 en 60 keert het tij zich ten goede, mede doordat elke werknemer in die tijd recht op vakantie krijgt. Texel richt zich, net als de andere Waddeneilanden, op 'zacht' toerisme; de natuurbescherming gaat voor alles, omdat de natuur het kapitaal van het eiland is. In 2009 plaatst UNESCO de Waddenzee op de Werelderfgoedlijst.

De ondernemers, de gemeente en de veerbootmaatschappij trekken gezamenlijk op om het toerisme te bevorderen. Dat doen zij met veel succes. Maar deze instanties waken tevens over de kwaliteit van het toerisme. Texel kent al jaren een 'beddenstop' en de aandacht voor kwetsbare natuur is groot.

Museum Kaap Skil wijdt een maquette aan de 'Reede van Texel' in de 17e eeuw, toen talloze handelsschepen voor de kust bij Oudeschild lagen

Overnachten

Op een eiland waar het toerisme de belangrijkste bron van inkomsten is, bestaat er natuurlijk een enorme keus aan logiesaccommodatie. Alle soorten verblijf zijn hier beschikbaar. Ongeveer 40 procent van de bezoekers verblijft in een vakantiehuisje – zo'n 40 procent daarvan staat op een bungalowpark. Vervolgens zijn campings het populairst, dan appartementen, hotels en b&b's.

Op Texel is al tientallen jaren sprake van een beddenstop. Er zijn ongeveer 46.000 gastenbedden op het eiland en het beleid is dat dat er niet meer zullen worden. Dat betekent niet dat het toerisme niet meer kan groeien; buiten de vakantieperiodes is er vaak volop vrije accommodatie beschikbaar

Zoeken en boeken

Een zeer breed en bruikbaar overzicht van alle soorten accommodatie biedt de site van VVV Texel: www.texel.net. Het is ook mogelijk om op die site te boeken. U vindt er honderden vakantiehuisjes, tientallen hotels en b&b's en verder groepsaccommodaties, bungalowparken en campings. Voor wie op het laatste moment besluit een paar dagen naar Texel te gaan, is de VVV ook een handige informatiebron omdat daar bekend is waar er nog plaats is. Even bellen is in zo'n geval het beste: 0222 31 47 41.

Al googelend vindt u natuurlijk ook gemakkelijk uw weg. Zeker als u de naam van een dorp meeneemt in uw zoekopdracht, of woorden als 'fietsen', 'kinderen', 'strand', 'rustig' enzovoort inbouwt, krijgt u een aantal relevante resultaten te zien. Sites als booking.com, en hotels.nl hebben ook een zeer behoorlijk aanbod op Texel. Het kan natuurlijk geen kwaad om uw vondst

even te checken op beoordelingsites als zoover.nl (2500 reviews, vooral van huisjes en campings) en tripadvisor.nl (3000 reviews, hoofdzakelijk van hotels). Naarmate het aantal beoordelingen van één adres toeneemt, neemt het risico van een subjectief beeld af. Op dit soort sites spoken nogal wat slijmjurken, zeurpieten en gramhalers rond.

Hotels, B&B's

Gasten die langer op Texel komen zeggen wel eens: Texel wordt moderner en drukker. Dat zal zo zijn maar gezegd moet wel worden dat bijna nergens grote hotelgebouwen het dorpsaanzicht of landschap ontsieren. De grootste concentratie van hotels en B&B's is in badplaats De Koog. Daar zijn ook een paar grotere viersterrenhotels (Opduin, Greenside). In de categorie klein en fijn, en eveneens 4 sterren, noemen we Bij Jef in Den Hoorn en Design Hotel Texel Suites in Oudeschild. De meeste hotels vallen in de categorie 3 sterren.

Prijzen: in de gids noemen we doorgaans de vanafprijzen van hotelkamers, dat zijn meestal laagseizoenprijzen. Seizoenprijzen kunnen sterk verschillen. Bij sommige hotels is de kamer in het hoogseizoen bijvoorbeeld maar een tientje duurder, bij veel andere kan de prijs wel 50 procent hoger liggen. Even checken op de website kan verrassingen voorkomen.

Vakantiehuisen

Het aantal huisjes, en huizen, is erg groot op Texel. Er zijn grote parken zoals enkele van Landal, Euroase en De Krim; die hebben doorgaans veel en goede voorzieningen. Talloos zijn de kleinere bungalowparken, tot twintig huisjes

ongeveer. En dan is er nog een enorm aantal 'losse' vakantiehuizen beschikbaar, van chalet (zeg maar stacaravan) tot landhuis. Op werkelijk alle plekken van het eiland, in allerlei soorten landschap is wel een huisje te vinden.

Stayokay-hostel

Vroeger heette dat een jeugdherberg. Er is op Texel een Stayokay-hostel in Den Burg, mooi gelegen aan de rand van het dorp, vlak bij de Hoge Berg (zie blz. 33). Het is een prettig ontworpen, modern en functioneel gebouw met allerlei voorzieningen (spel- en sportmogelijkheden, bar, restaurant, gratis wifi). Behalve tweepersoonskamers zijn er ook kamers voor vier, vijf of zes personen. Een bed op een gedeelde kamer, zoals vroeger, is nog altijd mogelijk.

Kamperen

Natuurlijk is ook de keuze aan kampeerplaatsen enorm. Er is een tiental 'gewone' campings, van klein tot groot,

en er zijn enkele tientallen boerencampings. Beide soorten liggen keurig verspreid over het eiland, qua landschap voor elk wat wils. Mooie duincampings zijn Loodsmansduin bij Den Hoorn en Landal Sluftervallei bij De Cocksdorp. Wie het gevoel wil hebben in de duinen te kamperen en toch in een badplaats wil zijn, kan camping Kogerstrand proberen; met meer dan duizend plaatsen is dit veruit de grootste van het eiland. Loodsmansduin in het zuiden en De Krim in het noorden zijn de enige campings die het hele jaar zijn geopend.

Voor campers is er geen aparte camperplaats. Er lijken ook geen plannen te zijn in die richting. Wel zijn er op sommige campings speciale plaatsen voor campers; erg mooi zijn die buiten de poort van camping Loodsmansduin bij Den Hoorn. Eenzelfde soort duinsfeer is er op Camping Kogerstrand in De Koog, maar daar is het wel veel drukker. Campers tot 6,5 m lengte (fietsenrek meetellen) betalen het tarief van personenauto's op de boot.

Vakantiewoningen zijn er te kust en te keur

Eten en drinken

Op een eiland waar veel toeristen komen is het meestal geen probleem om een restaurant uit te zoeken. Er is op Texel een brede keus. Natuurlijk zijn er volop restaurants en eetcafés met populair aanbod als pannenkoeken, saté, schnitzel en dergelijke. Italiaanse pizza en pasta zijn in de grotere dorpen verkrijgbaar. De Franse keuken is goed vertegenwoordigd. Den Hoorn beschikt zelfs over een restaurant met een Michelinster. De restaurants van de hotels Opduin en Greenside, beide in De Koog, behoren ook tot de betere van Texel. Voor visgerechten is 't Pakhuus in Oudeschild een topper, naast de viscafeteria van Van der Star, in datzelfde vissersdorp. Opvallend genoeg hebben we niet één Chinees kunnen vinden op het eiland. De meest exotische keuken proefden we bij een Indiaas restaurant in De Koog. De Dorpsstraat in De Koog is trouwens een aaneenschakeling van (populaire) horeca. Een andere plek met veel cafés en restaurants is het oude centrum van Den Burg.

Strandpaviljoens

Een aardig alternatief voor de restaurants in de dorpen, vooral bij mooi weer, zijn de twaalf strandpaviljoens op Texel: van Paal 9 bij Den Hoorn tot

Kaap Noord bij strandpaal 33 in de buurt van De Cocksdoorp. De hoger gelegen paviljoens, Paal 9, 17 links, 21, 28 en Kaap Noord, zijn het hele jaar geopend. Dus knus eten bij een vuurtje terwijl de zeewind het zand opjaagt, is zeker een optie. Wie een originele kaart en goed eten waardeert, kan Paal 19,5 en Paal 21 bij De Koog en Kaap Noord bij paal 33 proberen.

Streekproduct!

De combinatie van nieuwsgierige en kwaliteitsbewuste ondernemers enerzijds en een, mede door het toerisme, gevarieerd publiek anderzijds zorgt voor een mooi aanbod van lokale producten. De huidige generatie chefs in de Texelse restaurants hecht steeds meer aan het gebruik van streekgeigen vlees, vis en ingrediënten.

Groente en fruit – **Asperges** die de Limburgse evenaren worden op geestgrond bij Den Burg gekweekt. **Artisjokken** in Oosterend. **Paddenstoelen**, met name shiitakes, bij Den Burg en **aardbeien** bij Oosterend.

Vlees van Texel – **Lamsvlees** is het Texels product bij uitstek; het wordt geroemd om zijn fijne en licht zilte smaak. Texelse boeren leveren ook, en toenemend, **rundvlees** van goede kwaliteit. De kok

Leer bierbrouwen op Texel

Brouwmeester Joscha Schoots van Brouwerij De Boei bij Den Hoorn – waar onder meer het Loodsbier wordt gebrouwen – organiseert elk jaar begin november een weekendscursus bierbrouwen. Wie een driedaagse cursus te veel van het goede vindt, kan met een groepje, minimaal acht personen, een workshop volgen. Daar wordt verteld over bier in het algemeen en de bieren die daar worden gebrouwen in het bijzonder; alles over proeven en brouwen in theorie en in de praktijk. Zie www.debontebelevenis.nl.

Kaap Noord ligt tussen De Cocksdorp en de vuurtoren

of de slager weet meestal precies de herkomst van wat hij bereidt of verkoopt.

Zuivel – Er zijn een paar kaasmakerijen op het eiland; karakteristiek en veel in de Texelse restaurants verwerkt is de **schapenkaas**; natuurlijk is er kaas van geiten- en koeienmelk.

Uit Noordzee en Waddenzee – **Kokkels** zijn schelpdieren uit de Waddenzee. U kunt ze kopen of bestellen maar ook zelf zoeken op het wad (niet in de zomermaanden). **Garnalen** van het wad worden gevangen vanuit de haven van Oudeschild; daar worden ze ook gepeld. Op Texel wordt wel beweerd dat de **oesters** van de Waddenzee – van oorsprong de Japanse oester – met gemak kunnen wedijveren met oesters uit Frankrijk. Meer over streekproducten: 10 blz. 88.

Duurzaam gevangen

Er is een manier om 'eerlijke' vis te herkennen. Duurzaam gevangen vis die je op Texel koopt of in een restaurant eet draagt het logo *Texelse Vangst*. Het gaat dan om vis die bij Texel is gevangen, in de Noordzee of in de Waddenzee. De Texelse viskotters halen vooral tong, schol en garnalen binnen.

Texels bier

Behalve de 'bekende' Texelse Bierbrouwerij – de biertjes zijn ook elders in Nederland te koop – kent het eiland twee kleine brouwerijen. Eiland Brouwers maakt sinds 2015 in Hotel Tatenhove speciaalbieren, op ambachtelijke wijze natuurlijk. Bottelen en etiketteren zijn zelfs handwerk. Behalve in het hotel zijn de biertjes alleen verkrijgbaar in Het Cafeetje in Oosterend. Brouwerij De Boei brouwt op Landgoed De Bonte Belevenis bij Den Hoorn speciaalbieren op kleine schaal; klinkende namen als *Noorderzon*, *Loodsbier* en *Windkracht 10* (tien procent alcohol) zijn alleen ter plaatse verkrijgbaar in de theeschenkerij en de winkel.

Amusetour

Bij de Amusetour maakt u een rondgang langs zeven tot tien gelegenheden in een dorp, op een zondagmiddag tussen 12 en 17 uur. Op elk adres eet u een culinaire kleinigheid, een visitekaartje van de chef, die u kunt laten drijven met een bijpassende wijn. Kaarten (€ 49,50) moeten vooraf worden besteld. In 2017 was er een Amusetour in Den Burg (in maart) en in Oudeschild is die gepland voor 16 juni.

Praktische informatie

Reizen naar Texel

De veerboot naar het eiland Texel vertrekt uit Den Helder, 93 km ten noorden van Amsterdam. Hij vaart minimaal één keer per uur en is redelijk geprijsd, zeker voor wie zonder auto reist. Alleen voor de heenreis hoeft een kaartje te worden gekocht. De tocht over het Marsdiep is ruim 4 km lang en duurt ongeveer 20 minuten.

Met de auto

In Den Helder is de veerdienst goed aangegeven. Automobilisten kunnen de auto meenemen op de boot. Ook is het mogelijk de auto bij de haven te parkeren (gratis) en als voetganger de boot op te gaan. Op Texel kan dan bus 28 worden genomen, naar Den Burg of De Koog, of de Texelhopper (belbus) voor andere bestemmingen (zie hiernaast).

Met hetopenbaar vervoer

Vanaf treinstation Den Helder vertrekt bus 33 om 12 minuten over het hele uur naar de veerhaven. Bij het Connexionloket of de chauffeur is een Texelhopperkaartje verkrijgbaar voor € 3,-. Dat is op Texel geldig voor bus 28 naar Den Burg of De Koog en voor de Texelhopper (belbus, zie hiernaast).

Direct bij aankomst op Texel kan een fiets worden gehuurd (zie blz. 91). Wie van Texel terugkomt, verlaat aan de rechterkant de boot en loopt meteen naar de bushalte; bus 33 naar het treinstation is gratis.

Met de (brom-)fiets

Fietsers kopen in de terminal in Den Helder bij het fietsloket of de ticketautomaten een ticket voor fiets en berijder. Zij gaan aan boord via het fietsloket.

Met de veerboot

Voor de boot kan niet worden gereserveerd, ook niet voor een auto. Wel kan op www.teso.nl vooraf een ticket worden gekocht voor auto's/busjes tot 6,5 m; daarmee kunt u de selfserviceloketten nemen (rechts), daar is meestal een kortere rij. Bij de gewone loketten kan contant worden betaald of met creditcard of bankpas.

Dienstregeling: van Den Helder naar Texel vaart de boot op het halve uur, van 6.30 tot 21.30 uur. Van Texel vertrekt de boot op het hele uur, van 6 tot 21 uur. Op zon- en feestdagen vaart de eerste boot 's zomers één en 's winters 2 uur later. Op drukke dagen zijn er extra afvaarten, dan varen de boten dus elk halfuur. Een overzicht daarvan vindt u op www.teso.nl.

Tarieven: er zijn alleen tickets verkrijgbaar voor de reis Den Helder-Texel. Wie op Texel aan boord gaat, hoeft geen kaartje te kopen en hoeft ook geen vervoersbewijs te tonen. Onderstaande prijzen kunnen dus worden opgevat als retourprijzen.

Voetgangers € 2,50. Fietsers € 5,-. Auto's en busjes (ook campers) tot 6,5 m lengte € 37,- inclusief max. 9 personen. Voor vertrek uit Den Helder op dinsdag, woensdag of donderdag geldt een daltarief € van € 25,-. Auto's/busjes en combinaties langer dan 6,5 m € 7,80 per strekkende meter, daltarief € 5,80. Er zijn ook meerretourentickets € verkrijgbaar. Kinderen tot 4 jaar reizen gratis.

Aan boord kan eten en drinken worden gekocht. Gratis toerisme- en recreatiekranten zijn aan boord verkrijgbaar, evenals kaarten en andere publicities van de VVV. Direct bij aankomst op Texel kan een fiets worden gehuurd (zie blz. 91).

Met eigen vliegtuig of boot

Sportvliegers kennen ongetwijfeld Texel International Airport, het grasbaantje in de polder Eierland. Dagelijks geopend. De havenmeester verhuurt fietsen en een groen autootje. Vliegtuig en bemanning kunnen op het vliegveld overnachten.

Waddenhaven Texel in Oudeschild heeft een moderne passantenhaven met veel faciliteiten en ligboxen. In het hoogseizoen wordt Oudeschild druk bezocht door zeil- en motorboten. Bij de haven zijn een strand en een barbecueplaats en er worden fietsen verhuurd.

Reizen op Texel

Met de bus

Er is één buslijn op Texel. Lijn 28 sluit geheel aan op de boot uit/naar Den Helder. Vanaf de veerhaven bij 't Horntje zijn er zo'n dertig haltes; de bus rijdt door Den Burg en vervolgens naar De Koog. De terugweg gaat langs Ecomare. Verder is het eiland prima te bereizen met het

fijnmazige netwerk van de **Texelhopper**, de belbus waarvoor er ruim honderd opstapplaatsen zijn. De kleine busjes komen bijna overal. Voor een rit met de Texelhopper moet minimaal een uur van tevoren worden gereserveerd. Dat kan op www.texelhopper.nl of telefonisch op 0222 78 40 00.

Een buskaartje op Texel kost altijd € 3,- ongeacht de bus en de afstand. De OV-chipkaart is op Texel niet te gebruiken. Kaartjes zijn in alle dorpen verkrijgbaar bij winkels, restaurants en cafés. Voor informatie over dagkaarten (€ 7,50) en gezinskaarten (€ 17,50) zie www.texelhopper.nl.

Met de taxi

Op Texel is een achttal taxiondernemers actief. Ook taxibedrijven in (de Kop van) Noord-Holland rijden naar Texel.

Met de auto

Parkeren: vanaf 2017 geldt in alle dorpen en bij de strandslagen betaald par-

TESO – Texels Eigen Stoomboot Onderneming

Uit onvrede bij de Texelaars over de veerdienst die een Alkmaarse rederij verzorgt, ontstaat in 1907 de T.E.S.O. Het initiatief is van huisarts Wagemaker. Elke eilander kan aandelen kopen van 5 of 25 gulden. Na de Tweede Wereldoorlog groeit het toerisme op Texel. De vervoerscapaciteit wordt vergroot van twintig naar dertig auto's per schip. Als het autobezit in de jaren 60 toeneemt, ontstaan er soms wachttijden voor de boot. Tien jaar later kan die in mooie weekenden en in de schoolvakanties oplopen tot wel 8 uur. Meer boten laten varen lijkt niet haalbaar en daarom wordt een dubbeldeksschip gebouwd dat drie keer zoveel auto's kan vervoeren. Na langdurige procedures – er wordt ook geveresd voor een te grote toeristenstroom – kan in 1986 de benodigde laadbrug worden gebouwd. De haven van Oudeschild is in 1962 verruild voor een nieuwe haven bij 't Horntje, op de zuidpunt van het eiland; dat scheelt een halfuur varen. Om de Pontweg aan te leggen moet Zuid-Texel behoorlijk op de schop. Normaal gesproken heeft TESO twee schepen in de vaart. De moderne en schonere Texelstroom (van 2016, 56 miljoen euro, op aardgas, 462 zonnepanelen, 1750 passagiers, 350 auto's) is in principe de 'dienstboot'. De Dokter Wagemaker uit 2005 zal als reserveschip, voor extra afvaarten, nog zo'n tien jaar doorvaren. TESO vervoert jaarlijks 1,9 miljoen personen. Behalve toeristen (ongeveer de helft) zijn dat Texelaars, forensen, familiebezoekers en zakelijk verkeer.

Praktische informatie

keren, ma.-za. 9-18 uur. Het tarief bij de parkeerautomaten is € 2,50 per uur, te betalen met een pinpas. Het Texel e-vignet kan een handige en voordelige oplossing zijn. Voor 1 dag kost dat € 7,50, voor 1 week € 15 en voor 1 jaar € 20. Een jaarkaart geldt voor een kalenderjaar, inclusief de voorafgaande decembermaand en de op het kalenderjaar volgende januari maand, veertien maanden in totaal dus. Het Texel e-vignet is verkrijgbaar bij de parkeerautomaten (alleen bankpas of creditcard) en online op www.texelvignet.nl. U moet dan uw kenteken invoeren en de termijn aangeven (dag, week of jaar).

In de drukste delen van Den Burg, De Koog en Oudeschild is het betaald parkeren beperkt tot 2 uur; vignetgebruikers moeten met een parkeerschijf hun aankomsttijd aangeven.

Autoverhuur: een auto huren op Texel kan bij Garage Rentenaar, Bernhardlaan 200, 1791 XJ Den Burg, www.opelrentenaar.nl.

Met de fiets

Het ideale vervoermiddel op Texel, zou je bijna zeggen. Het eiland is niet groot, er ligt 140 km fietspad en veel weggetjes zijn bovendien autoluw. De eigen fiets kan gemakkelijk mee op de boot (zie blz. 20) en fietsen zijn overal te huur.

Uitstapjes per boot

In de zomermaanden verzorgt Wadenveer De Vrienschap een **verbinding met Vlieland**, meestal één keer per dag, eind van de middag (€ 18,50, kind 4-11 jaar € 11, fiets € 10). De Vrienschap biedt ook **dagtochten naar Vlieland** aan (€ 28,50, kind 4-11 jaar € 18,50) en een zogenaamde **Robbentocht**. Daarvoor vaart het schip 1,5 uur rond het Eerlandse Gat langs drooggevalen zandplaten waar grote groepen zeehonden uitrusten en zonnen (€ 12,50, kind 4-11 jaar € 8,50). De steiger is aan de dijk De

Volharding, iets ten zuiden van de vuurtoren. Zie ook blz. 99.

Verscheidene **rondvaarten** op de Waddenzee, onder meer met kotters, vertrekken dagelijks uit de haven van Oudeschild. Zie blz. 59.

Feesten en festivals

De evenementenkalender van Texel is, mede door de actieve ondernemers op het eiland, zeer goed gevuld. Onderstaand geven we een belangrijk deel weer van de evenementen die, zover wij weten, jaarlijks (of tweejaarlijks) worden georganiseerd. Houd er rekening mee dat data kunnen verschuiven, locaties kunnen veranderen en festivals kunnen worden afgelast. Wie plannen maakt voor een van deze evenementen doet er natuurlijk goed aan de gegevens even op internet te controleren.

Nieuwjaarsduik: 1 jan. Texelaars en toeristen nemen een duik in het koude zee-water, midden op de dag, onder meer bij paal 28 bij De Cocksdoorp, paal 20 bij De Koog en paal 9 bij Den Hoorn.

Halve Marathon van De Waal: za. begin mrt. Gezellig en niet te druk (150-200 lopers), door het oude hart van Texel. Naast 21,1 km ook 10,6 km.

De zesting van Texel: 2e paasdag. Tweejaarlijkse loop (oneven jaren) voor ultralopers en estafetteteams. 60 en 120 km solo, estafetteteam 4 x 15 km. Start in 't Horntje.

Lammetjeswandeltocht: 2e paasdag, vanuit Den Burg. Wandeltochten van 5, 10, 15, 25 of 40 km door het Oude Land langs schapenweiden, schapenboeten en tuinwallen.

Meierblis: 30 apr. In onder meer Den Hoorn worden tegen zonsondergang grote vuren ontstoken om de komst van de lente en het licht te vieren.

Reddingbootdag: 1e za. mei. Open dag van de KNRM, een kijkje achter de scher-

men van het reddingstation; met films, demonstraties (meevaren op een reddingboot) en verhalen. In De Koog, De Cocksdorp en Oudeschild.

Nationale Molendag: 2e za. mei. Zo veel mogelijk molens zijn in bedrijf. Malen, demonstraties, pannenkoeken bakken en dergelijke. Meestal doen De Traanroeier in Oudeschild en 't Noorden bij het gehucht Oost mee.

Vogelkijkdag: za. half mei. Jaarlijks organiseren het Vogelinformaticentrum Texel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer een gratis dag op een wisselende vogelspotlocatie; informatie over vogels en verrekijker, kinderactiviteiten, excusies. 10-17 uur.

Vogelwandeltocht: Hemelvaartsdag. Wandelvereniging Het Gouden Boltje organiseert tochten door West-Textel, 5 tot 30 km. Start vanaf 10 uur bij dorps-huis De Hof, Nikadel 11, De Koog.

Lange Juni: hele maand juni. Opwindende cultuur, kunst en muziek. Een greep uit het eerdere aanbod: Broadway-huiskamertheater in Den Burg, Jazz on the Waves-festival in Den Hoorn, exposities in Kunsthal ZOUT en elders, kunstroutes, zomeravondconcerten op di. in kerkjes, TexelPop, workshops, kleinkunst en cabaret. Zie www.langejuni.nl.

Jazz on the Waves: begin juni. Vierdaags intiem festival in en rond Den Hoorn, jazz, improvisatie en wereldmuziek. Eerdere gasten onder andere Han Bennink en Eric Vloeimans. Gevestigde namen en ook aanstormend talent.

Markt van de Smaakbelevnis: zo. in juni. Slowfoodfestival met Texelse producten op boerderij De Bonte Belevnis bij Den Hoorn.

Ronde om Texel: weekend in juni. Grote catamaranrace, trekt jaarlijks honderden zeilers naar Texel. Veel publiek bij start/finishpunt paal 17 (bij Ecomare), bij de vuurtoren en in Oudeschild. Met feestavond in grote tent, liveoptredens.

Midzomerschans: een za.-avond en zo. in tweede helft juni. Theater, zang, dans, literatuur, beeldende kunst op fort De Schans bij Oudeschild. Kleinschalig, intiem, gevarieerd en lekker buiten.

Sommeltjespop: 1e weekend juli bij De Waal. Openlucht popfestival met doorgebroken en doorbrekende bands, voornamelijk Nederlandse acts.

SunBeats: za. begin juli, Strandpaviljoen Zomers, Paal 17. Dance-event op het strand.

Kermis: tweede helft juli in Den Burg en in De Koog.

Landbouwdag Texel: laatste do. juli, Kleiweg, Den Hoorn. Traditioneel evenement waarmee de agrarische sector zich op een leuke wijze presenteert: keuringen van koeien en schapen, concours hippique, schapen scheren, wol spinnen, roofvogeldemonstratie; kinderactiviteiten op een boerenerf, zoals pannenkoeken bakken, springkussen en ponyrijden.

Horizontoer: in de eerste helft van aug. trekken tien oud-Hollandse platbodems langs de Waddeneilanden. De eerste twee dagen zijn meestal voor Texel. Cabaret, (straat)theater en muziek, vooral in Den Burg maar ook in de haven van Oudeschild.

HavenVistijn: za.-middag half aug., Oudeschild. Jaarlijkse presentatie van de Texelse visserij met demonstraties, gebakken en gerookte vis, Texelse garnalen en livemuziek.

Strenderpop: zo. half aug. in Oosterend. Al meer dan 25 jaar Texelse muziek, gezelligheid en een biertje. Gratis toegang.

Schapenfokkersdag: 1e ma. sept. Op de Groeneplaats in Den Burg worden oien, rammen en lammeren van het ras Texelaar aan het publiek getoond. Keurmeesters van het Stamboek inspecteren, (internationale) kopers slaan hun slag. Een Texelse traditie.

Open Monumentendag: 2e weekend sept. Landelijk evenement, maakt ook

Praktische informatie

op Texel vele deuren open. Op www.openmonumentendag.nl is te zien welke.

Texel Culinaire: 2e weekend sept., De Koog. Enkele tientallen culinaire ondernemers van heel Texel bieden in de Dorpsstraat gerechtjes en gerechten aan, waar mogelijk samengesteld met Texelse producten. Aangekleed met muziek en ander vermaak.

Texel Halve Marathon: za. eind sept. Zo'n 1500 lopers starten vanaf de veerboot voor een parcours over strand en door duin, weiland en bos naar Den Burg. Naast 21 ook 10 km. Zeer gewaardeerd door hardlopers. Na afloop 'runnershap' in restaurant Het Schoutenhuis.

Texel Blues Festival: 2e weekend okt., Den Burg. Al zo'n dertig jaar een sfeervol feest voor de bluesliefhebber; bekende en minder bekende namen treden op in voornamelijk cafés in het centrum.

Najaarswandeling: zo. begin nov. Georganiseerde tocht van 5, 10 of 15 km. Details op www.hetgoudenboltje.com.

Struïn Texel: weekend 2e helft nov., Den Burg. Muziek, theater, cabaret en andere kunst op 15 podia op mooie locaties. Bedoeld als opwarmer voor het komende culturele jaar. Gratis toegang.

Intocht Sinterklaas: za. half nov. Sint komt rond het middaguur met zijn Pieten per boot aan in de haven van Oudeschild en gaat vervolgens naar Den Burg.

Ouwe Sunderklaas: 12 dec. Carnavalesk, traditioneel en authentiek volksfeest (heeft niets met Sinterklaas te maken). In bijna alle dorpen gaan mensen 's avonds verkleed de straat op om gebeurtenissen van het afgelopen jaar ironisch of spottend te memoreren; 'speule' heet dat hier. De voorstellinkjes zitten vol met grappen voor insiders en zijn voor toeristen niet of nauwelijks te begrijpen. Aan het eind van de avond gaan de maskers af en is het feest in alle cafés. De Texelaars nemen bij deze gelegenheid, die de Texelse identiteit versterkt, ook graag 'de overkant' (het vasteland)

op de hak. 'Pottenkijkers mogen aan de wal blijven', wordt hier wel eens gezegd. U bent gewaarschuwd.

Winterwandelingen: diverse zondagen dec.-feb. Georganiseerde tocht van 5 of 10 km. Verschillende startplaatsen, details op www.hetgoudenboltje.com.

Kerstmarkt: za. na Ouwe Sunderklaas, Oosterend. Voor liefhebbers van de Anton-Piecksfeer.

Fotograferen

Omdat de duinenkust natuurlijk aan de westkant van Texel ligt, kan daar in het late zonlicht prachtig worden gefotografeerd. Zand, water, verrassende wolkenluchten en het reliëf van de duinen zijn goede ingrediënten. Vanuit de duinen het binnenland in kijkend, bijvoorbeeld naar het deels witte kerkje van Den Hoorn, levert ook mooie beelden op. Een (overzichts)foto van De Slufter kan beter 's ochtends worden gemaakt, vanaf de dijk. Voor de parse pracht van het bloeiende lamsoor moet u in juli/augustus in De Slufter zijn. De Waddenzee-kust met glimmende zandplaten en de haven van Oudeschild doet het vooral goed bij of kort na zonsopgang. Schapen en lammetjes zijn op heel Texel te zien, maar op en rond de Hoge Berg, met de fotogenieke tuinwallen, is de setting soms erg mooi. Voor de klassieke interessante dorpsgezichten komen vooral Den Hoorn, Den Burg, Oosterend en De Waal in aanmerking. Maar Oudeschild met zijn haven, de zeedijk en het openluchtmuseum biedt ook allerlei fotokansen natuurlijk.

De geoefende fotograaf zal zijn weg gemakkelijk vinden op dit veelzijdige eiland.

Informatie

Opvallend is de enorme hoeveelheid informatie die je op een Texelreis(je) te-

Veiligheid en noodgevallen

Natuurlijk kunt u ook op Texel maar beter niet al te goed van vertrouwen zijn. Laat waardevolle bezittingen niet achteloos rondslingeren en laat ze ook niet zichtbaar achter in uw auto of accommodatie. Maar overdreven voorzichtigheid is hier niet noodzakelijk, want het vriendelijke Texel is beslist niet 'onveilig'.

Belangrijke telefoonnummers

Brandweer: 112

Politie: 112

Ambulance: 112

Centrale Huisartsenpost: 0222 32 11 43 (voor avond en weekend)

Pech onderweg: 088 269 28 88 (wegenwacht)

genkomt. Het begint al op de boot met folders over het openbaar vervoer en zeker twee toeristenkranten met informatieve artikelen en een agenda. Ook op het eiland vind je overal folders en 'vakantiekranen', in winkels, musea, attracties en horeca.

Al deze informatie, en nog heel veel meer, is ook verkrijgbaar bij de centrale VVV-winkel aan de rand van Den Burg.

VVV Texel

Emmalaan 66

1791 AV Den Burg

0222 31 47 41

www.texel.net

ma.-vr. 9-17.30, za. 9-17 uur

In de andere dorpen op het eiland zijn geen VVV-vestigingen.

Internet en apps

Andere websites dan die van de VVV zijn veelal commercieel van aard of evenementgebonden; daarom verandert er nogal eens wat in de url's.

Tijdens een verblijf kunnen bepaalde smartphone-apps € handig zijn:

Wadvogels – Van Vogelbescherming.

WadsApp – App van de VVV Texel. De zoekfunctie werkt helaas alleen binnen de lemmanamen, de kopjes van de opgenomen artikelen. Maar er zijn veel leuke tips, verhalen en filmpjes op te vinden.

TXFinder – Mooie app met allerlei adresjes in acht categorieën. Ook zoeken via de kaart of op plaats. Niet compleet (de vermeldingen worden door de ondernemers betaald), wel mooie foto's.

Kinderen

Texel is zeker ook een gezinsbestemming, dus het eiland is op alle fronten ingesteld op kinderen. Uit eten gaan met kinderen is dan ook meestal relaxed, kinderen vermaken zich prima. Naar het strand gaan spreekt voor zich, zie ook blz. 27.

Een greep uit de attracties die het goed doen bij kinderen:

- **Ecomare** (zeehondjes, vissen aaien)
- **vissersboottocht** vanuit Oudeschild (incl. zeehonden)
- **Kaap Skil** (openluchtmuseum en doe-museum, leuke activiteiten voor kinderen, juttersverhalen)
- **Juttersmuseum Flora** (met speeltuin)
- **speelwraak** en **waterspeelplaats** bij de jachthaven van Oudeschild
- **schelpen** (met inhoud) zoeken op het wad (bijvoorbeeld bij Krassekeet)
- **boottocht** naar Vlieland
- klimmen in de **vuurtoren**
- het **speelparadijs** € **Klimmen EnZo** en het nieuwe **zwembad** (vier waterglijbanen) op Vakantiepark De Krim